

חסן מקבלו ושיקת בחו
 אשר נשארה ליד קלקיליה, בשעה שהיא עצמו הובל לירדן. מאחור נראית בתו השנייה, מנגבת דמעות התרגשות. מימין: אמו הזקנה של חסן, קיבלה אף היא נשיקות מבנה.

חסן מונשק את ידי דודו
 גלותו הקצרה. בפתח נראית אשתו של חסן, זורחת מאושר. מעבר לפתח, בחצר המאורת, מצטופפים כל ילדי המשפחה הענפה.

הרגו אותו היהודים! המשפחה הורשתה לחזור כעבור ששה שבועות, ואילו הסבא המיסכן נסע לכויית, שם מתגוררת בתו. השניים ביכו את ה משפחה האבודה. אבל כויית היא רחוקה מאוד מקלקיליה. לכן החליט לצאת ב דרכו חזרה. הוא הגיע לעמאן, והתארח אצל בני משפחתו שם. "היה לי חדר לבד. רדיו מפה ורדיו מפה. כל היום נרגילה. לא היה חסר לי שום דבר."

אחד מהם ואמרתי לו: יא חזאגיה מיכה, בחיאת אללה, לאן אתם לוקחים אותנו? הוא ענה: ואללה, אבו עלי אינני יודע. אמרו לי להיות כאן ואנחנו כאן. הם הביאו אותו לנהר הירדן, ואמרו לו לעבור לצד השני.

אינשאללה!

ואו הופיע בנו עלי. "סבלנות", יעץ לו. והנה עכשיו הוא יושב בין בני ביתו. "אינשאללה יבוא היום ונשב שוב ב ביתנו", סיים את סיפורו. הוא אופטימי. יש לו את חלקת האדמה שלו. יש לו את בניו. זה יהיה בסדר, אינשאללה.

ווא היה כמות שמשפחתו נהי רגה כולה בקרבות, ומשפחתו היתה משוכנעת שהוא נהרג בכיבוש העיר. סיפיה אשתו: ברחנו לכרמי הזיתים, השכן אמר לנו שהוא השאיר את בעלי לבד בבית, עם הסטן שלו. כשעברו הימים והוא לא הופיע, אמרנו: בטח התגונן ונהרג. נכדתי היתה אומרת כל היום: יא מיסכן סבא. הרגו אותו היהודים. למה

חסן הידר
חוזר הביתה

חסן מחבק את נכדתו
 נעת כי היהודים הרגוהו, הצטערה על כי לא יוסיף עוד לתת לה גרושים לקניית ממתקים. שלא נרגעה מן העובדה שהוא חזר חי. במשך כל זמן העדרו היתה היא משוכ

גיסתו של חסן יורדת
 מן המשאית, באחד הרחובות ההרוסים של קלקיליה. היא לבושה מעיל שחור, ועטופה כולה שחורים. גם מצביהרוח שלה היה שחור — למראה עירה, ביתה ובתי מכריה.

חסן נהנה לספר את הכל. את התחלת ה הרעשה על הכפר, את ההסתערות של חיילי צה"ל. איך אמר לאשתו ולילדים לצאת ל פרדסים, לחפש שם מחסה. איך הוא עצמו נשאר בתוך הבית. איך הערים את ה מזרונים על שולחן — וכנס לישון מתחת לשולחן. איך לקח את הסטן שנחנה לו ממשלת ירדן (150 כדורים נתנו לי — ו150 כדורים נשארו לי! לא יריתי כדור אחד!), עטף אותו במעיל והביא אותו בפינה.

לנסוע לעמאן, לראות את אביו. הוא נסע עם משאית שהובילה אבטיחים לביירות. המשאית המשיכה בדרכה, והוא המתין לה במשך שבוע בעמאן, כדי לשוב איתה ל גדה המערבית. "אבי רצה להסתגן בחורה. הוא אמר שהוא מעדיף למות בקלקיליה מ אשר לחיות בארמון בכל מקום אחר בעולם. אמרתי לו שיתאזר בסבלנות; שעוד מעט יתנו לו לחזור הביתה."

צה"ל נכנס לעיר — אבל אשתו ובני ביתו לא חזרו. נותר רק שכנו. גם הוא החליט להסתלק למראה החיילים.

חסן חידר עפאני התקדם לאורך ה סימטה הצדדית. מכיוון שבתו הרוס, יאכ" סן אצל אחיו. על כל צעד רץ לקראתו מישוה. בן, בת, נכדה. הנה אשתו. היא צוחקת, כולה לבושה בלבן, ומאושרת. איזה אושר! "הזקן חזר! האלן וסאלאן!"

"בלילה הראשון של הכיבוש לא היה שום דבר. ישנתי, וחיכיתי שיהיה בוקר. גם בכוקר לא היה כלום. אוכל לא היה בבית. הדלקתי נרגילה ועישנתי. למחרת זה היה נורא. הופיעו אנשים — המון אנשים — והתחילו לקחת כל מה שהיה בבתיים. הכל! לביתו שלו לא נכנסו. אבל חיילים קראו ברמקול, כי כל התושבים חייבים להתאסף ליד המיסגד. הוא לא הלך. החליט שביתו בטוח יותר. חיילים מצאו אותו שם, והורו לו להצטרף ליתר התושבים ליד המיסגד. שם העלו אותם לאוטובוסים של אגד.

שכנים מתקהלים. הגברים מחבקים את חסן ומנשקים אותו על לחיו. הנשים נו שקות את ידו — אם הן צעירות ממנו. את יד אמו — הוא נושק בהדרת-כבוד ובייראה. "תה!" ציוותה האשה, ותרסר רגליים רצו לכיוון המיטבח.

סמן ו150 כדורים
מרתי — מכאן לא אזוז! מ קלקיליה זאת — לא יברח אותי איש! הסלאמים נגמרו, בא תור הסיפורים.